ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1976

Vyhlásené: 01.10.1976 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

116

VYHLÁŠKA
ministra zahraničných vecí
zo 16. augusta 1976
o Medzinárodnom dohovore o potlačení a trestaní zločinu apartheidu

Dňa 30. novembra 1973 bol Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov prijatý Medzinárodný dohovor o potlačení a trestaní zločinu apartheidu.

V mene Československej socialistickej republiky bol dohovor podpísaný v New Yorku 29. augusta 1975.

S dohovorom vyslovilo súhlas Federálne zhromaždenia Československej socialistickej republiky a prezident republiky ho ratifikoval.

Ratifikačná listina Československej socialistickej republiky bola uložená u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, depozitára dohovoru, 25. marca 1976.

Dohovor nadobudol platnosť na základe svojho článku XV ods. 1 dňom 18. júla 1976 a týmto dňom nadobudol platnosť aj pre Československú socialistickú republiku.

Minister:

Ing.Chňoupek v. r.

MEDZINÁRODNÝ DOHOVOR o potlačení a trestaní zločinu apartheidu

Zmluvné štáty tohto dohovoru,

pripomínajúc ustanovenia Charty Organizácie Spojených národov, podľa ktorých sa všetky členské štáty zaväzujú podnikať v spolupráci s touto organizáciou spoločné aj samostatné akcie na dosiahnutie všeobecného uznania a rešpektovania ľudských práv a základných slobôd pre všetkých bez rozdielu rasy, pohlavia, jazyka alebo náboženského vyznania,

berúc do úvahy Všeobecnú deklaráciu ľudských práv, ktorá ustanovuje, že všetci ľudia sa narodili ako slobodní a rovnoprávni vo svojej dôstojnosti aj právach a že každý človek má nárok na všetky práva a slobody uvedené v tejto deklarácii bez akéhokoľvek rozlišovania, najmä podľa rasy, farby pleti alebo národnostného pôvodu,

berúc do úvahy Deklaráciu o poskytnutí nezávislosti koloniálnym krajinám a národom, v ktorej Valné zhromaždenie vyhlasuje, že proces oslobodzovania je nezadržateľný a nezvratný a že v záujme ľudskej dôstojnosti, pokroku a spravodlivosti je nevyhnutné likvidovať kolonializmus a všetky praktiky segregácie a diskriminácie, ktoré sú s ním späté,

pripomínajúc, že v súlade s Medzinárodným dohovorom o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie štáty odsudzujú predovšetkým rasovú segregáciu a apartheid a zaväzujú sa znemožniť, zakázať a odstrániť všetky praktiky tohto druhu na územiach, ktoré spadajú pod ich jurisdikciu,

pripomínajúc, že podľa Dohovoru o zabránení a trestaní zločinu genocídia niektoré činy, ktoré sa môžu tiež pokladať za činy apartheidu, sú zločinom podľa medzinárodného práva,

pripomínajúc, že podľa Dohovoru o nepremlčateľnosti vojnových zločinov a zločinov proti ľudskosti sa „neľudské činy vyplývajúce z politiky apartheidu“ pokladajú za zločiny proti ľudskosti,

pripomínajúc, že Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov prijalo rad rezolúcií, ktoré odsudzujú politiku a praktiky apartheidu ako zločin proti ľudskosti,

pripomínajúc, že Rada bezpečnosti dôrazne upozorňuje, že apartheid, jeho ďalšie stupňovanie a šírenie vážne narušuje a ohrozuje medzinárodný mier a bezpečnosť,

presvedčené, že Medzinárodný dohovor o potlačení a trestaní zločinu apartheidu by umožnil prijať ešte účinnejšie medzinárodné a vnútroštátne opatrenia na potlačenie a trestanie zločinu apartheidu,

sa dohodli takto:

Článok I

1. Zmluvné štáty tohto dohovoru vyhlasujú, že apartheid je zločinom proti ľudskosti a že neľudské činy vyplývajúce z politiky a praktík apartheidu a obdobnej politiky a praktík rasovej segregácie a diskriminácie, ktoré sú uvedené v článku II tohto dohovoru, sú zločiny, ktoré sú v rozpore so zásadami medzinárodného práva, predovšetkým s cieľmi a zásadami Charty Organizácie Spojených národov a vážne ohrozujú medzinárodný mier a bezpečnosť.
2. Zmluvné štáty tohto dohovoru vyhlasujú za zločinné organizácie, inštitúcie a jednotlivcov, ktorí páchajú zločin apartheidu.

Článok II

Na účely tohto dohovoru sa pojem „zločin apartheidu“, ktorý zahŕňa obdobnú politiku a praktiky rasovej segregácie a diskriminácie, aké sa uplatňujú v Južnej Afrike, vzťahuje na tieto neľudské

činy, páchané s cieľom vytvoriť a upevniť nadvládu jednej rasovej skupiny osôb nad akoukoľvek inou rasovou skupinou osôb a systematicky tieto osoby utláčať:

a) zbavenie príslušníka alebo príslušníkov rasovej skupiny alebo skupín práva na život a slobodu osobnosti:

   i) zavraždením príslušníkov rasovej skupiny alebo skupín;

   ii) spôsobením vážnej telesnej alebo duševnej ujmy príslušníkom rasovej skupiny alebo skupín, obmedzením ich slobody alebo dôstojnosti alebo ich mučením alebo krutým, neľudským alebo ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestami;

   iii) svojvoľným uväznením a nezákonným žalárovaním príslušníkov rasovej skupiny alebo skupín;

b) úmyselné vytváranie životných podmienok rasovej skupine alebo skupinám zameraným na dosiahnutie jej alebo ich čiastočnej alebo úplnej fyzickej likvidácie;

c) akékoľvek legislatívne a iné opatrenia, ktorých zmyslom je zabrániť rasovej skupine alebo skupinám v účasti na politickom, sociálnom, ekonomickom a kultúrnom živote krajiny a zámerné vytváranie podmienok, ktoré znemožňujú plný rozvoj takej skupiny alebo skupín najmä tým, že príslušníci rasovej skupiny alebo skupín sú zbavení základných ľudských práv a slobôd, včítane práva na prácu, práva založiť povolené odborové organizácie, práva na vzdelanie, práva odchodu a návratu do svojej krajiny, práva na štátnu príslušnosť, práva na slobodu pohybu a voľbu miesta usídlenia, práva na slobodu myslenia a prejavu a práva na slobodu pokojného zhromažďovania a združenia;

d) akékoľvek opatrenia, včítane legislatívnych, ktorých zmyslom je rozdeľovať obyvateľstvo podľa rasy zriaďovaním oddelených rezervácií a get pre príslušníkov určitej rasovej skupiny alebo skupín, zákazom uzavierať zmiešané manželstvá medzi príslušníkmi rôznych rasových skupín, vyvlastňovaním pôdy, ktorú vlastní rasová skupina alebo skupiny alebo ich príslušníci;

e) vykorisťovanie práce príslušníkov rasovej skupiny alebo skupín, najmä ich nasadením na nútené práce;

f) prenasledovanie organizácií a osôb pre ich odpor proti apartheidu odňatím ich základných práv a slobôd.

Článok III

Medzinárodná trestná zodpovednosť sa vzťahuje bez ohľadu na motiváciu na jednotlivca, členov organizácií alebo inštitúcií a predstaviteľov štátu bez zreteľa na to, či sídlia na území štátu, v ktorom došlo k spáchaniu činov alebo v niektorom inom štáte, vo všetkých prípadoch, keď:

a) sa dopustia, priamo podnietia, zúčastnia sa alebo sa spoja s inými na spáchanie činov uvedených v článku II tohto dohovoru;

b) budú priamo navádzať, povzbudzovať alebo pomáhať spáchať zločin apartheidu.

Článok IV

Zmluvné štáty tohto dohovoru sa zaväzujú:

a) prijať akékoľvek legislatívne alebo iné opatrenia nevyhnutné na potlačenie ako aj na zabránenie akéhokoľvek povzbudzovania k zločinu apartheidu a obdobnej politike rasovej segregácie alebo jej prejavom a na potrestanie osôb, ktoré sa takého zločinu dopustia;

b) prijať legislatívne, súdne a správne opatrenia na stíhanie, súdenie a trestanie osôb v súlade so svojou jurisdikciou, ktoré sú zodpovedné za činy uvedené v článku II tohto dohovoru alebo sú z týchto činov obvinené bez ohľadu na to, či tieto osoby sú usídlené na území štátu, v ktorom sa činy spáchali, alebo sú občanmi tohto štátu alebo niektorého iného štátu, alebo sú osobami bez štátnej príslušnosti.

Článok V

Osoby obvinené zo spáchania činov uvedených v článku II tohto dohovoru môžu byť súdené príslušnými súdmi ktoréhokoľvek zmluvného štátu tohto dohovoru, ktorý môže mať jurisdikciu

nad obžalovanou osobou, alebo medzinárodným trestným súdom, ktorý je príslušný, pokiaľ ide o tie zmluvné štáty, ktoré jeho jurisdikciu prijali.

Článok VI

Zmluvné štáty tohto dohovoru sa zaväzujú na dosiahnutie cieľov tohto dohovoru prijať a vykonávať v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov rozhodnutia Rady bezpečnosti určené na zabránenie, potlačenie a trestanie zločinu apartheidu a spolupracovať pri vykonávaní rozhodnutí prijatých inými príslušnými orgánmi Organizácie Spojených národov.

Článok VII

1. Zmluvné štáty tohto dohovoru sa zaväzujú predkladať skupine ustanovenej podľa článku IX pravidelné správy o legislatívnych, súdnych, správnych alebo iných opatreniach, ktoré prijali a ktoré napĺňajú ustanovenia tohto dohovoru.
2. Kópie týchto správ sa budú zasielať prostredníctvom generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov Osobitnému výboru pre apartheid.

Článok VIII

Akýkoľvek zmluvný štát tohto dohovoru môže vyzvať ktorýkoľvek príslušný orgán Organizácie Spojených národov, aby v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov podnikol podľa vlastného uváženia vhodné kroky na zabránenie a potlačenie zločinu apartheidu.

Článok IX

1. Predseda Komisie pre ľudské práva vymenuje skupinu na prerokúvanie správ predkladaných zmluvnými štátmi podľa článku VII, skladajúcu sa z troch členov Komisie pre ľudské práva, ktorí sú súčasne zástupcami zmluvných štátov tohto dohovoru.
2. Ak medzi členmi Komisie pre ľudské práva nebudú zástupcovia zmluvných štátov tohto dohovoru alebo ak ich bude menej než traja, generálny tajomník Organizácie Spojených národov vymenuje po konzultácii so všetkými zmluvnými štátmi tohto dohovoru zástupcov zmluvného štátu alebo zmluvných štátov, ktorí nie sú členmi Komisie pre ľudské práva, aby sa zúčastnili na práci skupiny vytvorenej podľa odseku 1 tohto článku až do tých čias, keď do Komisie pre ľudské práva bude zvolený zástupca zmluvného štátu tohto dohovoru.
3. Táto skupina sa môže schádzať na prerokúvanie správ predložených podľa článku VII na čas nepresahujúci päť dní či už pred začatím zasadania Komisie pre ľudské práva, alebo po jeho skončení.

Článok X

1. Zmluvné štáty tohto dohovoru splnomocňujú Komisiu pre ľudské práva:
   a) aby požiadala orgány Organizácie Spojených národov, aby pri odovzdávaní kópie petícií podľa článku 15 Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie venovali pozornosť sťažnostiam týkajúcim sa činov, ktoré sú uvedené v článku II tohto dohovoru;
   b) aby na základe správ príslušných orgánov Organizácie Spojených národov a pravidelných správ zmluvných štátov tohto dohovoru vypracovala zoznam osôb, organizácií, inštitúcií a predstaviteľov štátov, ktorí sú podozriví zo zodpovednosti za zločiny uvedené v článku II tohto dohovoru, ako aj tých, proti ktorým zmluvné štáty tohto dohovoru už začali súdne konanie;
   c) aby vyžiadala od príslušných orgánov Organizácie Spojených národov informácie týkajúce sa opatrení, ktoré prijali orgány zodpovedné za správu poručenských a nesamosprávnych území a všetkých ďalších území, na ktoré sa vzťahuje rezolúcia Valného zhromaždenia 1514 (XV) zo 14. decembra 1960, pokiaľ ide o osoby podozrivé zo spáchania zločinov podľa článku II tohto dohovoru, o ktorých sa predpokladá, že podliehajú ich územnej a administratívnej jurisdikcii.
2. Do splnenia cieľov Deklarácie o poskytnutí nezávislosti koloniálnym krajinám a národom, ktorá je obsiahnutá v rezolúcii Valného zhromaždenia 1514 (XV), nebudú ustanovenia tohto dohovoru

žiadnym spôsobom obmedzovať práva predkladať petície poskytnuté týmto národom inými medzinárodnými dokumentmi alebo Organizáciou Spojených národov a jej odbornými organizáciami.

Článok XI

1. Činy uvedené v článku II tohto dohovoru sa nebudú na účely extradície pokladať za politické zločiny.
2. Zmluvné štáty tohto dohovoru sa v týchto prípadoch zaväzujú vyhovieť v súlade so svojím právnym poriadkom a platnými zmluvami žiadostiam o extradíciu.

Článok XII

Spory medzi zmluvnými štátmi týkajúce sa výkladu použitia alebo plnenia tohto dohovoru, ktoré sa nevyriešia rokovaním, sa na žiadosť zmluvných štátov, ktoré sú stranami sporu, predložia Medzinárodnému súdnemu dvoru, s výnimkou prípadov, keď sa strany sporu dohodnú na niektorom inom spôsobe riešenia sporu.

Článok XIII

Tento dohovor je otvorený na podpis všetkým štátom. Ktorýkoľvek štát, ktorý nepodpíše tento dohovor pred dátumom jeho nadobudnutia platnosti, môže k nemu pristúpiť.

Článok XIV

1. Tento dohovor podlieha ratifikácii. Ratifikačné listiny budú uložené u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.
2. Prístup k dohovoru sa uskutoční uložením listiny o prístupe u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

Článok XV

1. Tento dohovor nadobudne platnosť tridsiatym dňom po dni uloženia dvadsiatej listiny o ratifikácii alebo prístupe u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.
2. Pre každý štát, ktorý ratifikuje alebo pristúpi k tomuto dohovoru po dátume uloženia dvadsiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupe, nadobudne tento dohovor platnosť tridsiatym dňom po dni uloženia jeho ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupe.

Článok XVI

Zmluvný štát môže vypovedať tento dohovor písomným oznámením generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov. Výpoveď nadobudne účinnosť jeden rok po dni, keď generálny tajomník dostane toto oznámenie.

Článok XVII

1. Ktorýkoľvek zmluvný štát môže kedykoľvek požiadať o revíziu tohto dohovoru formou písomného oznámenia generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.
2. Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov rozhodne, pokiaľ to bude potrebné, o krokoch, ktoré, pokiaľ ide o takú žiadosť, treba urobiť.

Článok XVIII

Generálny tajomník Organizácie Spojených národov bude informovať všetky štáty o týchto skutočnostiach:

a) o podpisoch, ratifikáciách alebo prístupoch podľa článku XIII a XIV;

b) o dátume nadobudnutia platnosti tohto dohovoru podľa článku XV;

c) o výpovediach podľa článku XVI;

d) o oznámeniach podľa článku XVII.

Článok XIX

1. Tento dohovor, ktorého anglické, čínske, francúzske, ruské a španielske znenie má rovnakú platnosť, bude uložený v archívoch Organizácie Spojených národov.
2. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov odovzdá overený rovnopis tohto dohovoru všetkým štátom.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.